

ויזרע יצחק

שנה ט'

פרשת "בהר בחקתי" הפטרה: "ה' עזי" כד' אייר תשע"ז	יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	זמני השבת פניסה יציאה ר"ת	י"ב 18:56	ת"א 19:13	חיפה 19:04
			י"ג 20:14	ת"ב 20:16	19:04
			י"ד 21:02	ת"ג 20:58	21:00

הגיגים לפרשת השבוע

"כי יובל היא קדש תהיה לכם... בשנות היובל הזאת תשבו איש אל אזורותו" (ויקרא כה' יב-יג)
מבאר ה"משך חכמה" שהטעם לקדושת הארץ ביובל, ש"לא תזרע" ו"לא תאסוף", ושצריך להפקיר את הפירות כדי שאחר כך לא יקשה לאדם להשיב את השדה לאחר שכבר קנה אותה והיתה בידו מספר שנים ולהחזירה ליורשים של המוכר. לכן אמר הכתוב שהשדה צריכה להיות הפקר בשנה הזו, כי "דברה תורה כנגד יצר הרע" (קידושין כא:)

"ואכלתם לשובע וישבתם לבטח עליה" (ויקרא כה' ט)
משמעות הברכה, לפי ה"ספורנו", שתהיה הברכה בפירות כפי שהיה בזמן, שעומר אחד של מן היה מספיק לאדם גדול כפי שהתאים לילד קטן, וכמו שאמרו חז"ל במדרש "אוכל קמעא ומתברך במעיו", כך יספיקו פירות השנה השישית גם לשנה השביעית, ומשמעות הכתוב "וישבתם לבטח עליה" היא שהברכה בפירות היא כדי שלא תשאו חרפת רעב בגויים ושלא תצטרכו ללכת לארצותם על מנת לקנות את התבואה.

"ויצוית את ברכתי" (ויקרא כה' כא)
מבאר ה"אור החיים" הקדוש שאין הכוונה כאן לברכה בצומח שהרי כבר הבטיח הכתוב: "ונתנה הארץ פריה" (ויקרא כה' ט), אלא הכוונה כאן לברכה שתחול על התבואה כפי שחלה הברכה בכד הקמח של הצרפית (מ"א י"ז טז), ובכד השמן אצל אשת עובדיה (מ"ב ד' ז), ומדייק זאת ממה שאמר הכתוב "ועשת את התבואה", שפירוש ברכה זו הוא שה' יצווה את התבואה שתספיק לשלש שנים, למרות שהארץ תוציא את צמחה כמדי שנה בשנה.

"ואיש כי ימכר בית בושב עיר זומה" (ויקרא כה' כט)
מפרש ה"נעם אלימלך" את הביטוי "עיר חומה" על פי המובא בזוהר הקדוש שהתורה נקראת חומה. וזוהי כוונת הכתוב: "והמים להם חומה מימינם" (שמות יד' כב), שפירושו שהתורה הנקראת "חומה" וגם נקראת "מים" היא חומה לישראל על דרך הכתוב: "אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד" (משלי ג' טז) וזה מה שאומר הכתוב: "ואיש כי ימכור בית מושב עיר חומה", אם יתמכר האדם את מעשיו מאביו שבשמים לעבור על מצותיו ותורתו הקדושה הנקראת "חומה" אמר הכתוב "והיתה גאולתו עד תום שנת ממכרו", כלומר אף על פי כן אל יתייאש האדם מלחזור בתשובה והוא יכול עדיין לגאול את נפשו בתשובה ומעשים טובים, אפילו אם עבר ושנה והרבה לעשות הרע בעיני ה' כל ימי חייו אף על פי כן שערי תשובה לא ננעלו כמו שנאמר: "תשב אנוש עד דכא" (תהלים צ' ג), עד דכדוכו של נפש (ירושלמי חגיגה פ"ב ה"א). "עד תום שנת ממכרו ואם לא יגאל עד מלאות לו", פירושו הוא שאם לא ישוב האדם לעולם "וקם הבית אשר לא חומה לקונה אותו", כל הזכיות שיש לאיש ההוא אז נוטל אותם הצדיק הגדול על דרך שאמרו: "זכה נוטל חלקו וחלק חברו בגן עדן" (חגיגה טו).

"בשבתכם עליה" (ויקרא כו' לה)
אומר רבינו בחיי שמהפסוק "אז תרצה" (ויקרא כו' לד) עד כאן מוזכרת השמיטה עשר פעמים, בזה מרמז לנו התורה שבשבעים השנה שהיו ישראל בגלות בבל הם בטלו עשר שמיטות.

"גד ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:
הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז
אושיק לוי בן שולה ז"ל נלב"ע יב' סיון תשע"ו דוד כהן בן שמחה ז"ל נלב"ע ד' שבט תשע"ז תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:
יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה
יצחק בנימין בר שורין ז"ל נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג תנצב"ה
חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

אין לעיין בעלון בשעת התפלל

לא לשמור על קדושת הגליון

"לא תעשו לכם אילים" (ויקרא כו א)

"כנגד זה הנמכר לגוי הכתוב מדבר, שלא יאמר הואיל ורבי עובד עבודת כוכבים אף אני אעבוד עבודת כוכבים, הואיל ורבי מגלה עריות אף אני אגלה עריות, הואיל ורבי מחלל שבת אף אני אחלל שבת, תלמוד לומר לא תעשו לכם אילים, את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, הזהיר כן הכתוב על המצות" (מדרש)

מבאר הרמב"ן שהכתוב מזהיר כאן על עבודה זרה ושבת, כדי שיזהר בהן העבד הנמכר לגוי, ומזהיר על מורא המקדש, כדי שהעבד יבא שם בשלוש הרגלים וירא ממנו, אבל הוא הדין גם לכל שאר המצות שעליו להיזהר לקיימן, רק הזכיר הכתוב שלוש מצוות אלה שהן אבות כדי ללמד על כל שאר המצוות.

"אם בזוקותי תלכו" (ויקרא כו ג)

א"ם ב'חקותי ת'לכו ו'את ר'ת אבו'ת, וס"ת ע"ה בגימטריה "האמהות". במילים ספורות אלו, אומר רבי יעקב אבוחצירא ב"פתוחי חותם", מרמז לנו הכתוב שלא תסורו מדרכי אבותיכם ואמותיכם, שדרך העולם היא שהאדם הולך בדרכי אביו ואמו, וכמו שכתוב בנביא: "בחוקי אבותיכם" (יחזקאל כ' יט) וכן כתוב: "הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם" (ישעיה נא' ב).

"ונתתי גשמיכם בעתם" (ויקרא כו ד)

הכתוב מביטח שאם נקיים את המצוות ונלך בחוקות ה' יתקיים בנו "ונתתי גשמיכם בעתם" ולכאורה נראה שהגשמים בעתם הם השכר עבור קיום המצוה, אלא, מקשה רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ב"קדושת לוי", הלוא אמרו חז"ל "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא" (קידושין לט:). כלומר "אין בעולם הזה תשלום שכר עבור קיום מצוה". ומתוך מהנאמר בפרקי אבות "שכר מצוה מצוה" (אבות ד' ב), אמנם אין בעולם הזה קבלת שכר עבור קיום המצוה, אבל שכר המצוה בעולם הזה הוא גוררת אחריה קיום מצוה אחרת. וזה מה שנאמר: "ונתתי גשמיכם בעתם", אם תלכו בחוקותי ירבה הגשם, ומחמת הגשם תהיה ברכה בעולם, וכך תוכלו לתת לכל אחד צדקה, וזו הכוונה "שכר מצוה מצוה", ששכר קיום מצוה גורר אחריו קיום מצוה אחרת.

הגגים לפרקי אבות ה'

"עשרה נסים זעשו לאבותינו בבית המקדש... עומדים צפופים ומשתזזוים רווזים" (אבות ה' ה)

רבי חיים מבריסק אמר על אותם מתפללים שמתרוצצים בבית הכנסת בשעת התפילה שהתנא בפרקי אבות מציין שאחד מהעשרה הנסים שנעשו לאבותינו בבית המקדש היה "עומדים צפופים ומשתזזוים רווחים" ונשאלת השאלה, אם כבר נעשה נס "ומשתזזוים רחבים", מדוע לא נעשה גם נס "עומדים רחבים" שיהיה רווח גם כאשר עומדים? ומתוך שאם אכן היה הנס של "עומדים רחבים" היו האנשים האלו מתרוצצים בבית המקדש כפי שהם מתרוצצים בבית הכנסת, ולכן הנס היה רק בשעה שהשתחונו.

"ואיזו היא מוזלוקת שלם עימים, זו מוזלוקת קורוז ועדתו" (אבות ה' ו')

מדוע כותב התנא במשנה שמחלוקת שלא לשם שמים "זו מחלוקת קורח ועדתו", לכאורה היה צריך התנא לכתוב "זו מחלוקת קורח ומשה" שהרי קורח חלק על משה, כפי שנאמר במחלוקת לשם שמים "זו מחלוקת הלל ושמאי"? מתוך ה"חתם סופר" שהתנא בא ללמדנו מבחינים האם המחלוקת היא לשם שמים או שהמחלוקת אינה לשם שמים, ואומר שכאשר המחלוקת היא לשם שמים כל צד מאוחד בדעתו היות שלהבנתו זהו רצון ה', אך כאשר המחלוקת אינה לשם שמים לכל אחד מבעלי המחלוקת יש מטרה משלו ואינטרס שברצונו להשיג, וגם ביניהם מתגלות לבסוף מחלוקות. לכן כתב התנא "זו מחלוקת קורח ועדתו", ללמדך שגם בין קורח לבין עדתו היתה מחלוקת וכל אחד מהם ביקש להשיג מטרה אחרת.

"עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה מתלמידיו של אברהם אבינו, עין רעה ורוח גבוהה ונפש רוחה

מתלמידיו של בלעם הרשע" (אבות ה' יט)

"והוא רוכב על אתונו ושני נערו עמו" (במדבר כב' כב)

אומר ה"חידושי הרי"ם" שגם אצל אברהם אבינו נאמר: "ויקה את שני נערו עמו" (וירא כב' ג), וצריך להבין מהו העניין הזה של שני נערים? ומתוך שבמילה "נער" רמזים שלוש המידות הטובות שהיו לאברהם אבינו, ושלוש המידות הרעות שהיו לבלעם. כי נע"ר הם ראשי התיבות של נ"פ, ע"ן, ר"ח, שלאברהם היתה "נפש שפלה, עין טובה, רוח נמוכה", ואילו לבלעם היתה "נפש רחבה, עין רעה, רוח גבוהה", וזה מה שכתוב: "ושני נערו עמו" כלומר, אצל כל אחד מהם היו שלושת המידות שהוא עמל עליהם.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם: אליהו בן חמו בר אסתר

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק"

חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו

מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 21:30-20:30

לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315